

IN SPHAERAM IOHAN
NIS DE SACRO BUSTO BRE
VIS COMENTARIUS. SCRIPTUS
PER MICHAEL EM FRICZOWSKY STU
DIOSUM CRACOVIANSEM ANNO DOMINI

1607. Die Quadragesimali

Sub Vnabili D^{no} Baccalaureo Jacobo Pyrdrensi Lectore
hunc Magnifico D. Andrea Sejones S. T. O. Decano ven
Marino Ploense Collega Maiore.

BK 701

JOHANNES STEPHANUS

DE SACRO BAPTISMO

ET COMENTARIIS

ET ALIIS REBUS

THEOLOGICIS

ET ALIIS REBUS

ET ALIIS REBUS

ET ALIIS REBUS

ET ALIIS REBUS

ET ALIIS REBUS

ET ALIIS REBUS

ET ALIIS REBUS

ET ALIIS REBUS

ET ALIIS REBUS

ET ALIIS REBUS

ET ALIIS REBUS

ET ALIIS REBUS

ET ALIIS REBUS

ET ALIIS REBUS

ET ALIIS REBUS

ET ALIIS REBUS

ET ALIIS REBUS

ET ALIIS REBUS

Præfatio.

In explicandis Sphaera Joannis de Sacro Bosco præceptis opere præiū me factum e-
 xistam si qm̄o generalia quædam (ab his enim orū scientiæ initū sumēdum est)
 quæ in ipsius contextu passim occurrent præmiserim, ita erisiet ut et ordinis confusio
 euitetur et ceterarum rerum cognitio facilior fiet et expeditior. Quoniam autē Sphaeræ
 primordia explicaturi sumus. Primo igitur membro Doctrinam, quæ Astronomia et a
 quo inuenta propagataq; fuerit, quomodo idē ab Astrologia differat, hinc quod in
 breuiam libelli et ratio inscriptionis declarabimus. Secundo principium Geometricū
 (quod sunt punctum, linea, &c.) doctrinā subiungemus. Tandem præmissa cum autore generali
 libri diuisione ad textus explicationem accedemus.

Primi membri Punctum Primum

Quid Astronomia, a quo inuenta et propagata fuerit et quomodo ab Astrologia differat.
 Astronomia igitur est Cūctam Stolonē i quadripā. definit) Pōs qua duarū luminariū Definitio A
Astronomiæ
 et quinq; luminariū figurā sciuntur scdm motum suū in cempāone unig ad aliud ei co-
 num ad Syderam terrā. Eius inuentores Iosephs i lib. Antiquitātū Iudaicarū cap. 4. hūcō gentib;
 asserit. Namq; Sēt Adami filius cum oīm rerū inuariatōne inuenerit intellexisset duas colū
 mnas existisse dē alteram latericiā, aliam lapideā, ut p fide latericiā per agnā consumeret
 lapideā remaneret. Si lapideā igne dissiparetur latericiā intacta staret. Hanc postea post
 diluuiū Noe propagauit postiorq; tradidit, ita ut per Abrahamū, Moysē, in Sāt
 deam, ab his in Phœniciā, et Aegyptū tandem ad Græcos diuina scēia per suc
 cessionem hīs usq; ad nos puenit. Differt autē Astronomia (ut quidam putant) ab Astro
 logia quod Astronomia causas putat motus nullā opemtionis rōne dābita spēatēher. Astro
 logia effectus consideret. Hinc definit esse ars quæ considerat mutatiōes & opēra quæ Definitio Astro
logiæ
 contingunt et diffinita per figuram cōpōnū stellarū.

Punctum Secundum

Quod subiectum et quæ inscriptio libelli
 Quoniam vniuersūq; scientiæ tale subiectum esse debet qd neq; latius neq; strictius quam
 ipsa scia sese habeat. Prinde huius quoq; libri recte statuetur subiectum corpus celeste
 circa medium mobile ita enī patet ut cū sit se quā hactenū complectatur. Quod autē inscribit
 Sphaera nōe eig rei causa est qā sphaeram vniuersi cōtemplatur suūq; qm̄o pōrtates
 demonstrat. Motus etiam sphaeræ nomen sumit ex eo qā maiōr hūc consideratorum in
 certo mōdō sphaerico instrumentū sensū pimum innotescit quæ intellectus ex cōgnitiōe sen
 sūm celestis tandem attrahit.

Secundi Membri Punctum Primum de Puncto

Quoniam ut diximus prius mōdo Geometricū propriū in hoc de corpore Sphaeræ pōrtet

De Sphaera Definitione

Sphaera igitur duplex hic auctor adfert definitionem Sphaerae. Altera Euclidis quae 1. definitio
sic habet. Sphaera est transitis circumferentiae dimidii circuli, quoties fixa diametro quae
usque ad locum suum redeat circumducitur. Nota hanc definitionem esse causalem et quod ad se
in ipsius Sphaerae. Unde cum dicitur Sphaera est transitis circumferentiae dimidii circuli id est
causam intelligitur ex fluxu et reuolutione ambitus vel sufficiens semicirculi quoties
immobili manente diametro linea uidetur quae totum circulum in duas partes diuidit et
diu reuoluitur quod ad locum suum unde incipit, perueniat. Sphaera etiam a Theodosio 2. definitio
Altera definitio Theodosii hic ab auctore patitur uidetur Sphaera est solidum quoddam id est
corpus absolute rotundum, una superficie contentum scilicet conuexa, in cuius mediopuncto
chis est qui vocatur centrum a quo omnes lineae ductae ad circumferentiam sunt
aequales. Nota 1. mo hanc definitionem Sphaerae esse in genum et quid speciei. Nota 2. mo differt de
2. definitio Theodosii hanc Sphaerae a Circuli definitione hoc differt quod circulus sit figura
plana: Sphaera corpus solidum una mensurabile dimensione. Deinde circulus una
linea continetur. Sphaera uero una rotunda ambitus superficie. Nota 3. mo
quo euidentior sit differt uia. quod Centrum. Axis. et Polus sciendum est hoc centrum
quidem dicitur Punctum quod prae se medium obtinet a quo omnes lineae rectae ad circuli
circumferentiam ductae sunt eundem longitudinis. Per hoc Axis Sphaerae transit. Huius
definitionem uide supra Poli autem sunt 2 puncta axem mundi terminantia. Polus definitio
per centrum Sphaerae huiusmodi dicitur a πo et γ πo λo id est uertendo unde
uertere et cardines caeli dicuntur. Duplex autem polus. Arcticus scilicet dictus
ab insigni constellatione quae Graeci dicunt τo hoc est uersam appellat et in Eu
ropa degentibus apparet. Alter Antarcticus per diametrum Arctici oppositus
et hic nunquam a nobis conspicitur sed semper sub nostro Hemisphereo delitescit.

Paritula Secunda De Diuisione Sphaerae.

Sphaera autem assignata definitione Sphaerae consequenter hac seorsum paritula aut de eius diuisione. Primo diu
sionem ex parte aut diuisionem Sphaerae. Nuncium scilicet substantiam et secundum accidentia. De substantia primo postea
de accidentali agemus. De primo diuisione Sphaerae secundum substantiam vocatur quia Sphaera Caeli in orbem
suos tangit in partes essentielles diuiditur quod orbem iuxta auctoris sententiam sunt quatuor
conter statum. Undecim ita ut prima et summa Sphaera sit Caelum Empyreum scilicet dictum quod 11 orbis est
huc inestabili splendore et puritate sua reliquos orbem superat. Haec a Poetibus sanctis dicitur
lum immobile sedes aedonum Dei et totum intelligitur gentium beatorumque. Dea Sphaera est
primum mobile quod dicitur per Agnothale ab antiquis in occasum et sine per septem
hinc subtemineas regiones redeunt reliqui orbem secundum tractum et circumferentiam mundi in 24
Sunt sunt cursus absoluti. Cuius mobile est totum velut formis et regula aliorum. Primum mobile

Crystallina Tertia sphaera dicitur Calum Crystallinum quod ab alijs vocatur Aquam propter candorem quod habet
 Firmamentum sphaera autem crystalli Quarta sphaera vocatur Firmamentum sicut dicta quod permittit et quasi vult
 mundi reliquas sphaeras quas complectitur atque continet stellas omnes et Planetas nota dicitur
 Quid sit stella duplex
 stellae esse sphaeram densissimam sui orbis lucida purissima affixa suis orbitis a quo circuli atque
 gubantur circumuecta periodum suam certo et fixo tempore spacio absoluit nota dicitur Stella
 aplices fixas quae sunt orbis illius qui circumuectus sphaerae huius est firmamento additae et ad motum eius
 mul motu dicitur fixa sphaera sui orbis quasi affixa esse eadem eadem se mouere distans seipsum
 perpetuo retinens et errans seu Planetas quae sunt et quoniam singuli sphaeris atque donentur a
 terra virtualiter inclusi duarum sphaerarum motibus circumuectantur. Quia autem a quocumque loco
 excurramus id est in eo quod sine certa lege vagantur sed quia non sunt in eadem eadem se mouere
 cem et stellae fixas distantia et propinquitate manent et in propriis suis orbitis
 motu modo coniungunt modo recedunt. Quinta sphaera dicitur Luna quae est sphaera Plane
 tarum fixarum et fixis deorsum patet proprio motu revolutionem suam 30 annis absoluit
 unde ob motum tarditatem quicquid de Poros dicitur figuratur autem a Poetis infirmis ne
 semel inuoluatur atque fallere possint atque Clepsidra sphaera quoniam ipsa gubantur atque
 vult autorem designant notatur facie imagine. Sexta sphaera dicitur Iouis quae est temperata
 et lucida sphaera et salutaris propter summam felicitatem Astrologi dicitur fortuna maxima
 quod illi quae diuina sphaera vult ad exoptatis fines facile euasit et annis cursu
 sua consistit eius signum est ♄. Septima sphaera est Martis quae est calidior et feracior ignis
 denotat unde dicitur propter ardentem solis vicinitatem Naturae ut Pythagoras docet et
 inuidias vesementes unde fertur semel ingemis humani bellis seditionibus humilibus regibus
 quare et minaci characteris pingit leonem suum cursum consistit eius signum est ♀. Octava sphaera
 in solo dicitur quae in Plantas modum obtinet lucum modice calidior et feracior et austerius
 uult et caloris vitalis cursum suum absoluit spacio annis eius nota. Nonam notabilis quod
 cum pedale aut tripedalem magnitudinem ostendat 166 tantum inchoat tempore melius amplius
 superat distat a terra 540 millibus sexcentis et multanti Germanis. Nona sphaera dicitur Venus
 neris quae est humida et modice calida vult et prolifica et genitalis dicitur. Plurima
 diuisis natura cuncta in terris generant dicitur cursum suum cum sole absoluit. Quarta nota
 signifer eius unde cum ei praedit ante matutina exortus Luciferi nomen habet signis et
 caput resurgens Hesperus appellatur signis eius ♄. Decima sphaera est Mercurij quae modo simili solis
 quae aut praedit usque in discedens ab eo et exortus in rebus inferioribus flabit spiritus miramque
 conformat ingenium et uersatile reddit unde et semini et ingenij praefectio dicitur cursum suum cum sole et ventre
 aut ultima sphaera dicitur Luna quae est humida et calida quae alio aliam luminis sphaeram terrae ostendit
 prout ad solem accedit vel ab eo recedit. Cuiusmodi notatur signo cursum suum absoluit et octo sunt
 et octo sunt.

De diuisione sphaerae secundum locum.

Sola diuisio sphaerae est triplex sicut dicta quod ex noua sphaera nostra sed formae
 puta a diuersitate terre quibus conueniat. Duplex est sphaera recta quoniam habet diuisionem
 qui degunt sub circulo Regiochali Equale maxime dubitat pro auctoritate innotuit
 terrarum locis habitabilibus quoniam veteris propter ariditatem plus minimum inhabitabilem
 esse uoluerunt non est in diuisa illa regione incoli cuius rei experientiam adfert L. 6.
 in Regum Romanorum lib. 6. sed nunc quibus cap. 26. De insula Romae Regiochali

arcinifima e de alyo. Rectam huius vult et ob causas. 1° qd ibi utiqz polorum mundi in Horizonte semp utiqz eum apparat 2do qd Horizon intersect equatorem et ab eod pter diuidat ad angulos rectos quia sub equatore est angulus. Altera e obliqua qm habet q uba cognoscit arcum dequint. Et his semp alter polum eleuat alter vero deponit quibus est tria atqz omni illon q ab equatore uersus alterum polum ad Septentrionale atqz Austrinum deflectit. Hinc super illon Horizon diuidit Cognoscit et diuidit ab eod ad angulos obliquos

angulos obliquos
Particula Tertia De Paribus Mundi

[illegible]

Quid sit officium
regis
unde decompit

Duplex motus
orbis

corruptio esset.

Paraula Quarta De Motu Caeli et Rotunditate eius

Præmissa Stellarum regionis descriptione continuo accedit ad describendum motum ac figuram
eiusdem Primum minimum Caelum ab oriente in occidentem motum ipsi præstat. Ista stelle in
ori orientes sensim ad cæli medium et tandem in eandem dista semper et æquitate ad occi-
sum perveniunt. Ido stelle existens iuxta polum Arctici cui quæ magnocidat eodem
modo continue moventur circa polum describendo circulos suos alii maiores alii
minores. Alium hoc est rotunditatem Cæli declarat tripliter. 1. Similitudine quod cuncti
mundus ad similitudinem intellectualis quæ in mente divina existit factus sit ac ille
neque factum neque principium habeat necesse est ut et sic sensibilis ad similitudinem
illius factus talem formam obtineat quæ principio et fine cunctis talis autem est sphaera
quod Isoperimetricum Isoperimetrica corpora dicitur quæ sunt æqualis circumferentia
seu æqualium circumdarum figurarum. Ido a commoditate talem quippe sphaeram
attributa est. 2. rone si cælum esset alius figura quæ rotunda ut trilatera quadrila-
tera aut multilatera daretur in ipsis vacuæ et corpus sine loco Nam ubi prius
corpus fuit. p. angularis emendatior postea non erit erusmente angulo ubi plana
erit daretur corpus sine loco quod non refutata sunt ab Aristotele et Philosophis. Dicitur
qualem figuram esse aethera ad figuram mundi. 3. Neque apta quæ cunctis columplis
omnibus motibus moveatur et unius orbis in concavitate alius sphaeræ sit revolutionem
super polo duentis a polo mundi necesse esset ut ibi aut semper pingeret aut p-
mearetur quæ erit absurda. Neque vero cælum planis figuræ esse posse aliquem
cuius partes nobis ignotas essent. p. quæ supra caput nostrum sit. et p. conspectus stellæ
talibus aliis æquidistantibus diis et maioribus aliis aliis minoribus virtutibus et orationibus quod
omnino falsum Dicitur. Ita se rem habere si eadem sit Luna et alie stellæ dum ab
tolluntur in oriente aut demerguntur in occidente maiores apparent quæ in sublimiori
loco cæli. 4. Id soli et aliis stellis non esse se ipsa sed p. fieri evenire p-
ob medium crassius humidius enim vapor inter stellas et oculos nostros subiacet
agit ut stellæ maiores apparent. Quod ex nullo sub agere vacante quod huiusmodi
appet rone demonstrat manifestum est.

Paraula Quinta De Terræ et Aquæ rotunditate

Probata Cæli rotunditate consequenter de Terræ et Aquæ rotunditate ostendit. Id autem
ostendit quod nescit Terræ esse rotundam ut Aristoteles quæ ostendit esse non
simplum. Lucippus Syracusanus Democritus dyseco sed in medio cauo p-
p-

dupli signis probat 1° qd stelle in quatuorqz celi pte semper eglibz magnitudinibus ap-
 parent qd nō esset si celum extra mediu firmamenti esset sicut cum pellicia pte p-
 gori tendit pte existentes apparent maiores qm in pte a terra remotione. 2° & terra
 mediu nō obtineret locū sū atqz exiens in illatē pte que magis accedat ad p-
 manentem nō uideret celebritate. Non enim illas circumstanti celi superficies ad hanc
 tem terminari. magnitudina p indigla celi pte nō vīdē vīdē pte. Sed sūcept
 contra Astronomos et Philosophos qd dicitur solum vīdē exstat nōditate celi semper vīdē
 sexqz signa orientia et 6 occidentia habent. Idem sic suadetur qd p terra respectu p-
manenti nō esset centrum homo exis in sup fine eius nymcāli nōditate vīdē-
 ret. Deinde si tepte Hesperagone diffia pte. minima stellam fixam que sub vīdē
 vix cadit in firmamento instar puncti mutat multo magis terra quoniam est quā
 uis minima fixam stellam respectu firmamenti insensibilis est. Nota Primo
Centru esse pplex magnitudinis qd ē puncti exis in medio lines recte dū-
 dentis corpus in 2 egles partes et Gravitate qd ē puncti in medio lines recte
 uidentis corpus in 2 egles partes. Respectu itaqz utriusqz terra Centru dū-
mundi. De centro gravitatis patet qd terra ē summo gravis quid aut summo gra-
 ue est natū ad ima fertur nec gessit dūto. (modo ei mpt obijci) cum in finis p-
 deat atqz adeo quousqz centrum gravitatis ipsius mediu vīdē pte. De centro
 Magnitudinis licet nō pama sit dubitatio. Nonnulli. n. opinant nō idem
 esse Centrum Magnitudinis Terra et gravitatis eīdē sed esse illud aliquantulum
 elevatus ab hoc et a centro universi qd ē in sacdo et dūto ameliudm
 Terra si pro illa rotunditate nō exacta de qua sup sumat mundi centru esse
 centrum Magnitudinis Terra nō distat a se multo sed a globis a circumferentia
 hūius atqz adeo vīdē eīdē centru esse cum mpt sit qd hūius a globis p-
 sit obstat pter de pphores illas et eminebas qbz in ea nō impedit. Nota 2°
Terra comparata ad cōlum absolute non ē quasi puncti Rō qd nō oēs stelle ex-
 pant magnitudinis eīz ut pphores nō ē terra 39 mensur 219 veniens 71
 Sol aut ex pte ipsa Terra 16° Mensur dimidio Juppiter 9 Saturnus 9. Nota 3°
Terra comparata ad complexū firmamenti promdeqz aliorū orbū figurā quo ad mīm affi-
ctū ē instar puncti Hoc sup pbatum est vīdē diximus Stellam in firmamento m-
 res esse et conspicui vīdē. At pte magis stelle Cometa firmamenti in 6 obid-
 adines) maiores sūt Terra 170 Sed magnitudinis 90 vīdē tend 70 qte sū
 gūto 36, 6te 18 Tertium hoc est pte immo lūitate pbat dupli 1° 66 gravis
 tendit ad centru et in 80 gessit Terra et gravis 719. 2° 2° a centro movet
 Terra sūm aduersum movet sū apendit Hoc fallū cū 66 gravis pte ingens deorsum

Nota Comparatione habet tunc esse rem. Alia natura eius gravitate. Nec. n. i. c. u. m. a. s. t. e. f.
fuit ut terra loca m. x. a. i. c. l. o. r. e. m. d. u. m. s. e. e. m. u. n. d. i. m. e. d. i. u. c. u. p. p. e. t. a. t. e. t. p. r. o. p. t. e. r. i. n.
p. e. h. i. e. o. f. e. r. a. t. i. b. u. s. f. i. x. a. c. o. n. g. e. s. c. a. t. n. e. c. a. l. i. o. r. u. m. n. i. s. i. p. e. r. q. u. a. m. e. d. u. c. i. p. o. s. s. u. n. t.

Particula Ultima De ambitu Terrae

Postquam autem Terram in medio positam esse & non firmam videri declarant
propheta sub finem cap. 1. ambitum eius primo autem habet confirmat 200 expensum. Vltimo
diametrum eius investigare docet. Autem habet confirmat Ambrosij Theodori Macrobij &
Eurysthenis Philosophi terra ambitum continere stadia 252000 seu 5400
milliana Germanica. Expensum hoc sciendum est primo in celo signa esse 12 quo
rum singula 30 gradus habent si itaq; 30 per 12 multiplicaveris pervenit
360 gradus per circuitum, rursus si unicuique gradui dederis 700 stadia multiplicando 700
stadia per 360 conflabitur terra stadia 252000 Insitit autem diameter ter.
re ex inventa eius circumstantia hoc modo 22000 milliana perimete-
ter dat septem milliana diametrum ut ergo suas quantum diametrum dat peri-
meter 5400 milliana, hoc secundum in tertium hoc est multiplica 5400
per 7 et productum videlicet 37800 divide per primam 22 prodabit 1718
milliana Germanica hoc modo numerum stadii invenies quoq; 22 sta-
diorum perimete-ter dat 7 stadios diametrum ut ergo quanta diametru-
det 25200 stadios perimete-ter seu circumferentia hoc secundum in ter-
tium prodabunt 1764000. Haec particula per 22 prodabunt 80
18. Nota ambitum terrae continere secundum Aristotelem stadia 400000
milliana vero 5000. Secundum Eratosthenem stadia 252000
milliana 31500. Secundum Hipparchum stadia 277000
milliana 34625. Secundum Ptolomaeum stadia 180000 mil-
liana 22500. Almagestum stadia 163200 milliana 20400. Secun-
dum recentiores stadia 15260000 milliana 1980. Quare autem si pro-
fati auctores tantopere inter se dissideant de ambitu terrae non
est alia causa quam quod mensurarum dissimilitudines sint nisi

Fines Capitis Primi

Ally etiam circuli
in signa diuisi

Reputatio qui
nomis designat
signum.

Quomodo Eclipsis
Luna et Solis fiat

Quid sit in signis et

4 acceptio signi

1 signis quadra
gula.

2 pro pyramide eusa
sic

3. pro pte Zodiaci

4 p 12 pte unius

Offa 6 Zodiaci cu
culi

1 cum plantis motu
et pmo motu

2 stelle referat ad 12
gna

3m Loca stellae in
Luna

4m Loca stellae in
Luna

et quilibet muniti in 60 scda. et scdm in 60 tercia, et scdm in 60 quarta et sic ppropiando
usq; ad 10 Exponit diuisio Non solum Zodiaci circuli diuisi in signa sed et quilibet alium
circulum: hoc hi e discipulum qd qd in Zodiaco sunt circuli motu notis ut Antares, Rigel, et
In alys solum signa dnt que sunt duodecim ptes (pmonit signa cat finit) sicut circuli
lunari. Cum circuli Zodiaci ad alios circulos diffusi comparatione quod ut ppropiat
hi ut luna tunc imaginat. Ita nota nulli circulum (uno dempto Zodiaco) uenisse
et reales in celesti spacia possidere nec hi figuracantibus si qd p eos figuracantibus celeste
spacium intueri. Eundem modum signat eos q signa quadrato figurat pabula cu pte qd
gulant utpote que latitudinem 12 gradum longitudinem Zodiaci. Nota quadrato esse signum
equale lateribus et rectis angulis et p sensum Cuius signum Quadrangulum autem
signa quadrilatera et habent latera equalia que sibi inuicem opposita sunt Eundem nota
Luna autem Luna dixit Zodiaci scdm latitudinem diuisi in 12 gradus luna illa qd
modum lunam currit uocat Eclipsis eadem causa qd cum Luna soli coniungit existens
Quomodo Eclipsis Luna et Solis fiat Luna p diametrum opposito soli pte Eclipsis
pso Luna. Eadem de uia soli orbita soli. ut solare u. sub sacra soli semper decurrit ali
planeta aliquando sub Eclipsis uoluit aliquando excurrit ultra: cum autem de post signum
distributione recte demonstrat qd sit in signis esse solis et declarant qd p ppropiat in
particula pmo pro sub 2do signi 4 acceptiones pmonit 1. signum accipit pro pte signi qua
diagonale in octauo octauo celi sita habent in longitudine 30 latitudinem 12 gradus
Hoc modo accepto signo sol non in ante sed sub finit esse et ex pte de alys. 2da pmonit
pro euerfa pyramide cuius basis sit signum pte acceptiois sed conus in centro totus
intelligatur: quasi dixit signa esse 12 circa pyramidalia in Zodiaci pte signi unius
in centro mundi habentia. Hoc modo qd sub signis circulo continet dici potest
esse in signo 3a pro 12 pte Zodiaci ita ut Zodiacus intelligat diuisi in 12
Eclipsis sese intersectantibus quom pmo qd pte signi Antares et Rigel et sic p pte signi
Thub qd pte signi Semionis et Euphory Insest et pte signi Rigel et sic pte signi
ut pte signi circulos breuem intercentes signum breues nuncupat et sic de alys. Hoc
modo accepto signo stella eia iuxta polos existentes in signis pte signi diuisi
totus uniuersi ita pte ut intelligant tota machina uniuersi in 12 signis ptes diuisi
p pte signi circuli sese in polos Eclipsis secantibus quom pte signi uniuersi
habet media signa opposita includant ita ut pte signi et 12 ex una pte in medio claudat
breuem et ex alia Libra et sic pte signi. Hoc modo pte signi pte signi uniuersi
est pte signi diuisi in signum Nota Offa Zodiaci esse 6. Primum Estia motus pte signi
plantam sub qua diuisi uelocitate pte signi Luna Zodiaci bene pte signi oes stelle pte signi
atq; Planeta ad alys 12 signum referant et totum celum in 12 signis qd Zodiaci
nora diuisi Eclipsis. 3m Bene pte signi Eclipsis bene pte signi stelle loca in motu
4m Ordine latitudinis Plantarum et stelle fixar 5m sub Eclipsis pte signi E.

dy 17/10

Edy p[er] suble
funt
causa transp[ar]entis

cluysses Solis et Luna Sexta obliquitas Zodiaci est causa transp[ar]entis
temp[or]is, atq[ue] indig[ne]tatis die[rum] atq[ue] noctu artificialium

Particula Tertia De Duobus Coluris

Contra
argum[entum] et
demonstrat

Explicatio 2 Circuli maioribus mutuo complexu cohererentib[us] 2 alios circulos ter
qm[od] fundam[en]tum cui p[ro]p[ter] insulat et q[uo]d sp[eci]es ipsam roborat ac fulciat subiecit
In quoniam explicatione 3 agit 1° definit. 2do deductione p[ro]mit 3° offia dunt aut
Definitio talis e[st] Coluri sunt 2 circuli magni in p[ar]te mundi sese ad angulos rectos
secantes, etia[m] aequalit[er] atq[ue] Zodiacum qm[od] totam sp[eci]em in 4 quadrantes diu
dentes quoniam alter p[er] puncta Regiochali atq[ue] Solstitialia polosq[ue] Zodiaci p[er]it
Et aut[em] vidit coluri diu a Coluri e[st] m[en]sura et u[er]o quod e[st] bos syllogis
qm[od] g[ra]m[m]atice bos cauda semicirculi t[er]m[in]i efficit ita et si circuli multi notis
sem[per] appent vel di[ct]i ex 18 et 18 q[uo]d multum e[st] im[per]fecti significat
quod si circuli nunq[uam] nobis p[er]fecti appeant in n[ost]ro h[or]izonte sed una p[ar]te sem[per]
sub h[or]izonte uenit alia u[er]o p[ar]te sub h[or]izonte latet. Coluri igit[ur] sunt offia
coluri Solstitialis, n[on]nisi distinguunt Solsticia inde et Solstitialis nuncupatur
qm[od] Sol ad contactu illig uenit amplius declinare n[on] potest sed ad a[gn]osticalem
ingredit[ur] p[er]tinet trans p[er] polos mundi et polos Zodiaci et mixas Solis p[er]
Edy p[er] ab equator[em] m[en]suras. Zenith. Zenith e[st] punctum in firmam[en]to
directe sup[er]ius caputib[us] n[ost]ris. Nota punctum mixe declinationis Solis
diu Solstium n[on] q[uo]d diu Sol p[er]tinet sed p[er]a attingit punctum Coluri utiq[ue] non
p[ro]gredit[ur] sed u[er]o cedit Et aut[em] mixa Solis declinatio idem Neotonicos gradus
23 et 30 minuti. Alter quidem offium coluri Regiochal[em] uidit n[on]nisi Circuli
ipse insensib[ilis] puncta Zenith et Libris facit a[gn]ostica unde et coluri a[gn]o
sticam di[ct]i nota d[ist]in[ct]io de Regiochal[em] et Solstialis.

Quod p[er]tinet

Hic duo Solstia faciunt Lager Capricorn

Sed noctes et quant[um] dies et Libris diebus

Est etiam offium Colurum in Communi distinguunt Zodiacum in 4 quadrantes
q[ui]b[us] 4 anni p[er]tinent, imo et totum coluri in 4 p[ar]tes a[gn]osticam secant.

Particula Quarta De Meridiano

Absolute circulis maiorib[us] qui cu[m] sp[eci]em mouent et p[er]tinent int[er]fecti conti
nue explicat p[ro]p[ter]tates 2 q[uo]d ad motu sp[eci]es s[un]t in motib[us] et p[er]tinent extranei ysi
A meridie hi incipit ut ai dignon[em] p[er]tinet in medio Regiochal[em] ubi astramixas s[un]t
exaltationis h[or]um p[ro]p[ter]tates definit 2° u[er]o n[on]nisi explicat 3° de d[ist]in[ct]ione Meridiani agit
sa p[er] Meridianus e[st] circuli maior insensib[ilis] polos mundi et Zenith loci ad motu
sp[eci]es in motib[us] mouet ad q[uo]d diu Sol in motu p[er]tinet motu delat[us] meridie, nocte
u[er]o mediu[m] noctis determinat Et aut[em] a meridie Meridianus Sol a meridie
p[ro]ueniens in quocunq[ue] p[ar]te sp[eci]es meridie efficit et p[ar]ti sp[aci]o ab ortu et occasu distat
Et etiam eod[em] n[ost]re circuli medietate et meridie noctis et notand[um] ostendit p[ro]p[ter]tates

est spatium illud qd in medio sui complexu Aequatorem habet et hinc & Tropicos continet Effigies
capituli ab auctor ab omnia solis ad usum qd h. a recentioribus ad recipit ut sup dict
Zona siug latitudo e graduu 47. Ubi vero Alias 2 Zonas quas 1^a e int poli Archu Carca
archu alterant polum Antarchu et circuli Antarchu dicit quoq; inhabitabiles est
gonis formem Causa pum fignitatis est, nedy solant q utrimus oblique ita et de biliter
lesacut plagas illas. Hinc latitudo e 23 graduu et 30 minutis Ubi aut Reliquas duas d
quam 1^a e int Tropici Carca et circuli Archu alterant Tropici Capam et circuli d
cheum temperas et habitabiles ee dicit qd minus caloris torridi Effigies ex tmanu con
ita temperis utrimus in acris constitutur q celens habet et optima commoditate am
pbeant. Latitudo ear est graduu 43 Nota 1^m utilitatem Zonar esse ostendere qz p
temt habitari possunt et que non 2^m ostendere nunas et mores gentium in singulis
no locis 3^m Zonar agnito cessat ad Geographos et Cosmographos locis in orbis mappis
intelligendes.

Post-explicitam circularum qly mundana spem continet, author cap. de 7° de apertis
 byda que non sunt circulari atqz motu solari finit ait Cap. de in 8° qnialibz commo
 An ptopum Prima de orbi Apur decho tractat de de ahi exp. rem Hologos
 de ascensionibz signoru ita de diebz mirabilibz sta de diebz amporalibz ita de ac
 dentibz qstione recta. Tma de accidentibz spem obligo 8° de Chnaly disputat

[illegible]

2nd Occ
sub

Candidus auratus apert. cum armis aurum

Taurus et adverso cedens Camb occidit astro.

Occasus vens Occasum Cosmici dicit esse Machinam ahi sub consentem Occidentalem. Et
ingit ascendente Defensionem Hic dicit per respectu quatuorhunc qd Compositio nem ad
Cosmicam qd eod. se fit cum ahi Cosmicus in pte h. celi et signis opposita Defensionem
vens: Hic h. eod. Atlantes descendunt

Ante hi. Eos Atlantes abscidant
dehinc qm pulchri committit femina

Hoc est Pleiades seu Virgilio quod est pectus in gradu 22 Tauri nimbosa et pluviosa quantes
 Cosmice occidit cum sol erit cum Scorpione cosmice. **Enneus** oritur sedm oritur
 Joehai Gromai hancem Lutine dictum aut esse ascensionem stelle sue aspi respiciam
 sole e regione dependente ut aut hancem qd eo se qd a est pectus respiciam
 sumit. Mathematici vident ad Astronomica dignitate optentes sed vane illi re
 nefici glem fuisse Cincen medeant, vey aut De hoc est **Orion** congruendo mo
 ram ex illo sui Quatuor Autumnos Pleiades orta facit Pleiades n. in autumno sole
 cubito cu Scorpione exornato Cosmice **Sed** vey ex supradictis manifesti e ex vey Pleiades mau
 hunc occidit de aut Ouid. omni die Cyo fite cey sunt hunc de fozantioe ut fene dypst
 cum vey. Cosmice occipit Ouid. Cronici oritur intellexit qd ead die contingit pot **Cronici**
 Occasus Cronici e respiciam aspi descensio na cu sole occidente. hunc ducant expat
 Nox hunc Desolatus ingebat parva digitus de e sole cu fite Summa venite ad oritur, Sigit
 tunc occasus petebat **Helicab** oritur oritur Helicab sine solam e aprio pectus seu pignu
 antea opter incantate solis cypri no poterat ut sole existeret in 20 gradu libere oritur
 Pleiades Helicab de e liberate indys solamby mano paulo ante oritur solis fite hunc fite
 Orientali incipit insipiri De hoc oritur Ouid. in fastis: Jam leuib obliqua fite fite Aquam pma
 Hoc e sol relict Aquamby ingressus pectus pignu hunc Aquamby sole ab eo recedite apper in
 Orientali plaga de hoc oritur vey. 1 Georg. Inosiaqz audient decedat stella Coronae de
 Hellarmagumby dny celestis, qui Corona est una gradu Tauri loci tendis decedat in
 solis et oritur Helicab Occasus Helicab e stella seu aspi incurrentis in radus solis
 occultatio de hoc vey. Tauris et aduerso ledens Caris occidit Aspi hoc e sole
 Hente in Taurus appera desunt apud Canis **Nota** 10 stellas qz dypstate magnit. maiore
 vel minore regni distam in apphione et occultatione Nam luas sunt virtuali 12 vel 13 grad. reg
 nant a sole ut ageant vel disceant Osuniores 14 grad. vel 15 teg. vel 16 pini incipit
Nota 2do oritur desappellari Joehicos qd 15 utant Poetis in tnum descriptine

Particula Secunda De Ortu et Occasu. Astronomi seu unquam Astronomi
 Prima oritur diuisione absoluta sedm Poetas qz ptea oritur e Occasu aspi expat
 sedm Astronomos 10 hanc 2 grades regular ad futura cognitione pluvie confideri putat.
 2do oritur Astronomice definit et diuidit **Trend** e 1a regula Regnochal circuli tam pps
 in recta qz obliqua uniformit sup hunc fite ascendit summum qd in agli se continue
 agles areqz gones qz de eo exoner Potat 1o qz Aquo chalis circuli pnum mobile Cypm
 motus inuicem qz aglia diuidit Atqz pny motus pmi mobilis qz uniformis 2o Regnochal
 alio circuli pmi mobilis media cinge 5 uniformiter ascendit descenditqz 3o gac
 a quatuor cum solis utroqz qz motus focat a quo miferat semper in tota sui reuoluti
 on angulos caput a quales **Nota** Regnochal circuli pporans hunc fite ascendit
 15 grad. in una hora perriri quid facile cognoscet 360 per 24 diuisens vnus
 autem Aequatoris gradus quatuor minuta temporis in suo consumit
 ascensu quod facile cognoscet si sexaginta minuta nam tot
 hora una complectitur per quindecim diuisione.

Partes vero Zodiaci Regula Vda Zodiaci circuli ne eglyter ascendit tam in sphaera recta
 tam in obliqua sed quia aliqua pars Zodiaci nichil Horizonte esset tantum amplius nota
 huius sui aspectus autem duntaxat promissus obliquior, tantum brevior huius spacio ad peragat. Quod
 vel inde patet quia tam in longa quam in brevi die respirat semper 6 signa omnia et 6 occasi
 sunt. Notandum igitur hanc deprimere. Orbis Astronomici et Occasum huius Orbis qui ascendit
 eius pars aequatoris quae una cum signo vel tali parte Zodiaci in Oriente super Horizontem
 emergit Occasus est descensus eius pars aequatoris ex parte occidentis quae cum signo vel illa
 parte Zodiaci tendit sub occasum. Nota Ascensiones et descensiones signorum Zodiaci
 non in ipsa Ecliptica sed in Regnatore mundi, quia solus aequator in se ipso non eglyt
 orbis et occidit. Zodiaci vero partes ineglyter apparent quod sit circulus obliquus et supra polos
 oppositos moveatur. Equum autem distinguit Orbem et Occasum Astronomicum in Rectis et obli-
 quum. Rectus est quando plures gradus omnia de eglytore quam de Ecliptica obliquus cum paucis
 aut gradibus de Aegrochali quam de Ecliptica.

Particula Tertia De Ascensionibus Signorum

Quaestione facta Orbis et Occasus Astronomici Particula Sacra auctor 10 regulas pro
 nit ascendit in sphaera recta signorum Vdo in sphaera obliqua Et est sciendum Prima
 regula ascensionum signorum in sphaera recta quae ut melius intelligatur Nota 1^a Duo columnae
 in sphaera tam Aegrochali quam Zodiaci in 4 quadrates eglytes dividunt singulas suas
 Eccepedunt descendentes Nota Vdo Quarta Zodiaci et pars aequatoris immutabilis columnae sunt
 et omni et occidere incipit in sphaera recta Huius positis sit Regula 1^a tabula Quadrates
 in et aequatoris subantes initia a solstitialibus et Aegrochali punctis aequalibus huius
 terminis Huius est quia huius una in suo orbi desinit tantum et reliqua ultra quadrates aequatoris
 ascendit in 6 partibus quod et pars Zodiaci in totum ascendit Sed huius Regula Vda
 quantum Zodiaci in eglyt huius ascendit et huius varia ac diversa illarum eglytore distans
 notatis quod quia aliqua pars Zodiaci punctis Aegrochorum est vicinior tanto
 totum respicit et rectus in minimis sphaera ascendit pluribus huius in sui elevationem
 Quamvis autem aliqua remota tanto obliquus Aequatore respicit et obliquus in minimis sphaera
 minimis ascendit minusque huius in suo orbi desinit Ex quo sequitur Ex regula Vda inferitur
 Canolani. In sphaera recta signum oppositum aequatorem ascendit ut huius et huius
 in et Scorpionis et surculis Huius autem ideo quia quantum signum antea ab Aegrochali
 non distat tantum Libris ab Aethiopiis et huius desinit Quod dicitur huius huius
 comparat testimonio quod librum 9. Catonis senegranibula in sphaera seu Syriam desinit
 aequatorem Aegrochalem ex huius ascendit locum assignat ac proinde venit in huius
 et sphaera quae Aegrochali curia est in qua non sunt in septentrionalibus locis signa
 de ascendit cum tanta obliquitate varietate Sed opposita aequa ascendit huius subant

Hoc autem quo faciliorem sibi parat ad ym cū signa ostendit a puncto Capricorni
 per Arcum usq; ad pnum punctum Canceri Zodiacū decurrentē rapha permanenti de
 subest 182 paralelis et hōde a puncto Canceri q; libram ad punctum Capricorni de q;lib;
 dunt duo Tropici et Requinochalis qui circuli semper appellantur Paraleli
 circuli designatum arcus veni illos circuli dicuntur arcus dies ac noctis arithmeticalium.
 In Sphaera igitur Primis definitione dies arithmeticalis aut de diei agilitate ac indiguitate
 in Sphaera Recta ostendit Sphaera equales epo dies 182 huius rei Prima ē q; Horizontem
 mundi dividit illos Paralelos sup; duos in arcibus aequales ita ut nō maioris sit Horizontem
 supra Horizontem constituat. Ex quo fit ut Sol aq; huius pnum diurnum illas transiens equat
 abis noctes illas q; nō huius Horizontem subit efficit. Re. 2da q; Sol aq; huius spacio in tali
 Sphaera supra & infra Horizontem cōmōnt, ex quo nō est eadem semper Nocti aequalem esse q;
 quātili qui sub Aequatore degunt ergo uterq; polus mundi conspiciunt. In Declinatione aut
 ostendit autem In Sphaera obliqua in aequales semper promanere dies propter 2 septuaginta Canceri
 unho libro qui 2 dies equales sit noctibus q; solum Aequinochale circulum. Huius obliqua
 dat in q;ter aequales quo fit ut sole existente in alterutro puncto nō aequo huius arcus
 ad q; uerū diem noctis arcus unde et aq; noctum in universa terra efficit. Quis sit q;
 son obliqua oēs alios circulos dividit in q;tes nō aequales sic q; oīm circuli q; sit ut
 noctali usq; ad Tropici Canceri maior sit arcus supra Horizontem q; sub Horizontem sit
 toto eo tpe quo Sol peragrat signa septemtrionalia hoc ē a principio Arietis usq; ad pnum
 Virginis semper dies arcus sunt ita tū ut longissima sit dies et tū brevisima quo Sol
 occupat pnum Canceri tunc n. circuli diem maiores sunt, noctem circuli
 aut inq;rat depresso ē minoris sunt dies. Centum aut de circulis Meridionalibus
 legent, quos Sol peragrat diem brevis, noctem vero longam facit, sic tū q; longissima
 sit et dies brevisima in principio Capricorni. Hinc incipit semper maxime q; longam
 usq; ad Aequinochium veni ubi aq; huius nocti item evadit. Inde et a sit regno
 magis accedat ad poli Arcticū in Sphaera obliqua tanto maiores sunt dies, et noctes
 noctes contra quo magis accedat ad poli Antarcticū tanto minores sunt dies et maiores
 noctes. Notandum et a ostensum tam in longa q; brevis die semper nocti 6 signa
 oriri et 6 occidere supponit q; signa recte in Sphaera obliqua et q; oblique oriri
 q; cum paulo ante diximus ubi lectore remittimus. Et quando nō iterum ostendit
 6 signa oriri et 6 occidere tam in die longissima q; in brevisima huius rei ratio
 q; eo tpe quo dies fuit longissimi signa recta ascensum nulli huius in suo or
 cōmōnta oriri, in die aut brevis signa obliqua ascensum 6 oblique oriri, 6 aut
 recte. Pono tpe aq; huius 3 recte oriri de die et 3 oblique simili 3 nocte oblique, et
 3 nocte oriri. Ex his colligitur. Ex pcedentibus autem inferat definitionē
 q; q; 12 p; diei arithmeticalis huius 24 p; diei Naturalis. Pono hoc duplices
 Aequales & inegales Aequales hora est 24 p; diei Naturalis ē huius arcus

Hoc de finis
 et unius

ferre. Clima est spaci^{teme} inter circulos Aequatori Paralelos inter quos
 longissime dei ab initio Climata usque ad finem dimidia sunt Variatio accidit. Medius igitur
 hic iam auctor enumerat 7 Climata cuius singulis circulis stantibus quod denotantur fuerit
 scilicet ab infirmi aut urbe aut fluvio aut monte quod fuit in meo deo eorum continetur ut
 Primum Clima dicitur duagregos a Meroe civitate Aethiopica quasi per Meroem in fines
 sua enim sitae Sahel per finem Secundum Clima dicitur aegypti ubi sita est Alexandria
 signum de qua supra unde vocatur duaburibus Item dicitur Alexandria ab Alexandria urbe Aegypti
 Aegypti metropoli quoniam Alexandria Mag. condidit Item vocatur duagregos a Rodi insula in mari mediterraneo
 terra quoque Candia et Cyprium Item dicitur sua quoniam ab urbe Roma totius orbis domina non ignota
 Item dicitur dicitur Borysthenes, a Borystheni magno Sammaris fluvio quod se in pontum exonerat Item
 dicitur sua quod est a Rhydan montibus quod in Sammaria Europa usque fuit appropinquata nunc cum
 lentes. Item aut Climatum quoniam latitudines satis luculent subijciunt ab auctoribus nos omittendas
 esse duximus. Carmen de Climatibus: Aequa sunt per Meroem per Melitramque Syennem
 Et per Alexandri, Rodi quaque stipuluntur urbes
 Perque Halespontum atque Borysthenis ostia currit
 Rhydanque artes quibus addit ultima Tyle
 Unde per Rhytensem contraria Climata iungas
 Impantibus spacijs variant noctesque diesque

Quos postremos versus intellige de oppositis Climatibus ultra Aequinoctialem ad
 supremum quorum contraria signentur illis nota imponenda ita ut primum vocetur
 diametres secundum antidia senes et sic de alijs Climatibus intelligendum quod
 Rursus ad illa 7 Climata Platonis, 8 annumerat nonnulli peritiam insula in Oceano
 Septentrionali sitam. Nota primo Recentiores Climata 23 statuerunt nonne
 num est tanti ex parte terrae esse habitabile quoniam auctor asserit cui in sit ex parte capiti
 totum Oceanum consuevit esse insula in quibus passim habitant homines. Nota 2do Circulos illos 2
 imaginatos de quibus supra dictum secare terra in 4 quadrantes egales quoniam ab Europa quoniam
 nos incipimus alter Aethiopia, alij vero 2 Asia et tertia. Item Motenon de quibus supra dictum
 Atque Africa quoniam quidam volunt dicta esse ab Aethiopia. Item quod sunt sonus et fons sit
 versus Occidentem. Item quod sunt versus Orientem. Item quod sunt versus Boream mediterraneo. Item
 Item quod sunt versus Austrum. Asia vero quoniam semina quidam a sermo Noe filio appellata volunt. Item
 Item quod sunt versus Indiam a meridie, Scythia a Septentrione ab Occidente Europa terminatur
 Andrea vocem inuentam vulgo quod mundi partem dicta ab inuentore Amerigo Vesputio regis
 ferunt quod ab omnia magnitudine nonne orbem appellatur Europa ab Aegemonio Philippi regis
 Asia quod a Ione ex Asia rapta in Cretam adducta fuit ab Occidentali mari Atlantico
 Item quod sunt versus Septentrionem mari Britanico versus meridiem mari mediterraneo
 versus Orientem Tanai et palude Maeotis portusque Europae finis

CAPVT QVARTVM

Hactenus auctor egit de motu primi mobilis ab ortu ad Occasum nunc de motu reliquorum
 orbium quod est ab Occasu in ortum tractat. Caput hoc et absolute peritiam. Prima Planeta
 tary orbis et motus eorum manifestantur. Item causa Eclipsarum Solis et Lunae adferuntur

Parvula Inna de Planetarum Motibus et Motu

Parvula Inna de Planetarum Motibus et Motu
 Parvula Inna de Planetarum Motibus et Motu
 2do Ceteros orbi in Communi Notandum Primum membrum videtur sol quia motus et alia
 Planetarum habent suum orbem totalem mundo concentricum. Est autem circulus concentricus qui terram
 squalem dividit centrum suum id est ad centrum terre. Sol dicitur a con quod est simul et centrum
 quasi circulus cuius centrum simul est ad centrum terre. Excentricus autem ille est qui dividit terram
 et squalem centri suum extra terram habet. Dicitur excentricus quod centrum suum est extra terram habet. Nam
 Solis orbem totalem unum esse 3 habet phales a seipso videtur quia quatuor anguli sibi congruos
 habet inquit quia diversis motibus moventur, et congruos ne sit inter eos daretur
 vacuum quoniam superius secundum suppositionem convexa est mundo concentricus, secundum concava excentricus
 bicus, Inferius vero concava concentricus est terre secundum convexa excentricus et vocatur si excentricus
 trici secundum quod, quatenus secundum unam suppositionem Terram autem in medio sol collocatur tam secundum
 nam quam secundum concava suppositionem excentricus est unde et simpliciter excentricus dicitur. Et sic circulus motus
 solis primo motu ab occidente versus orientem est motus autem et motus velocitate octava
 et primo si orbes phales sunt in se semel oppositi ut si phalides unius hemisphæri alterius
 respondeat. Punctum autem Tria puncta in Excentrico cuiuslibet Planetæ Astronomi
 considerant Primum quod mixtum a terra recedens firmamento appropinquat et dicitur Lux Sol
 est mixtum elongatum. Alium oppositum fuit quod mixtum terre appropinquat longissime a terra
 manens remanens et dicitur oppositum Angis Terram mediantibus sol et dicitur longitudo
 dia. Solis autem Declinatio Solis orbis declarat motum eius duplicem ab occidente
 in orientem. Primum est circuli medij deferentis corpus solare secundum successionem signorum
 ex aorte in Taurum, ex Taurum in Geminos etc. Et sit super axe primo et primo punctis qui
 motu sol quolibet die peragrat in Zodiacum 59 minutis. 2da 8: 3ta 17: 4ta 13 et per
 365 diebus ab occidente in orientem 2da est contra solis et orbis deferentis eum qui sol
 antitute sua ostendit id est firmamentum qui 100 annis 1 gradum absolute. Nota Excentricus dicitur
 3phæri motus subiecti motus in motu duobus a primo mobili ab oriente in occidentem, motus
 ad motum eius systemis et motu primo ab Occidente in orientem ut docet Philosophus
 Quilibet autem Planeta 2do membrum Circulos reliquos Planetarum coelestium manifestat
 sunt quod reliqui Planetarum 3 habent circulos secundum imaginationem 3 orbis Solis phæris
 eorum, cuius 5 in Theoricis explanantur orbes et Lunam qui 3 etiam habet orbes
 orbem Solis dispositos quoniam ambulantibus suis secundum Epicyclum. Sunt autem orbes Planetarum
 si Aequant Defensio et Epicyclus. Est autem squant Luna circulus concentricus
 terre in suppositione Eclipsarum. Alii Aequant Luna quia ex eius motu cognoscitur per
 vray motus Luna Defensio vero Luna est simpliciter concentricus cuius una necessitas
 declinat versus Septentrionem alia versus Austrum unde Luna nunquam fit per
 se sub Eclipsa nisi in duobus punctis in quibus se interfecant Aequant Defensio
 num punctorum unum per quod Luna venit ad Septentrionem Draco: alium

per quod Luna in Asprum tendit Cauda Dracons dicitur Atque sic puncta
deserunt ab Ortu in occasum ab Requante Luna. Est n. Equant su
primus orbis in Sphaera Luna. Pono Deserunt et Equant cuiuslibet altitudinis
Planeta sunt inter se distantes et excentrici singulis et uterque est extra sepi
ciem Eclipses quibus ambo in una eademque superficie existant Quilibet etiam
ostendit quilibet etiam Planeta per Solem habere Epicyclum qui est par
us orbis profunditati excentrici immergitur cui Planeta infixus circa eum con
tum orbitaliter deferitur movetur n. Epicyclus circa centri proprii
circulariter motu sui proprio. Et igitur duo Passiones Planetarum contingit
hincit eo quod si fuerit in Theoria explicentur: si inquit et Luna a centro
terris ad utrumque Epicycli educantur et eundem contingat contactus
Orientalis dicitur statio prima Occidentalis vero statio secunda. Recta autem Luna
in altitudine illarum existens Stationis dicitur non quod stet sed quia nobis videbitur non
mutare locum in Zodiaco Arcus vero Epicycli superior vocatur Dis
cho et Planeta ibi existens Dischus quia Dische per signa incedit ab occa
su in Ortum per Aries Taurum Geminos etc. Arcus inferior vocatur reho
gradus et Planeta ibi existens retrogradus quia incedit hinc contra suc
cessionem signorum ab Ortu in Occasum nempe ex Aries in Pisces etc.
Luna porro non habet has passiones ab motus velocitatem

Parvula Secunda De Eclipsibus Solis et Lunae

Secunda et ultima pars cap. qm de causis Eclipsium tractat. accipit
de Luna deinde de Solis Eclipsi Cum autem Sol Causas Eclipsi
um Solis et Lunae ostendit tale notabile supponit Primum. Sol
quia est maior terra plurimum medietatem terrae sibi oppositam illuminat
Sed umbra a terra in oppositum Solis projecta est conica figura
pyramidemque rotundam effingit cuius basis interna est conus vero
versus Eclipsi partem punctumque Solis oppositum quod Radix dicitur extendit
Unde cum in plenilunio Causam Eclipsis Lunae assignat nimirum
Eclipsis Lunae contingit ex interpositione terrae inter Solem et Lunam quia n.
Luna quoniam hunc non habet sed illud a Sole mutuum fit ut dum inter
ponitur umbra terrae inter eam et Solem contingat Eclipsis quod nemini haec
Luna ad accipiat lumen a Sole Et est Eclipsis duplex Eclipsis Lunae
habet Centrale quod et totalis dicitur quod fit in toto orbe vel in capite

vel in cauda Draconis. Cartharant que sit vel prope vel infra metas de
terminatas Eclipsis. Porro Eclipsis Luna in plenilunio vel circa se
contingit nec in necesse e in quibet plenilunio sed tunc tantum quando Lu
na est in capite vel cauda Draconis. Et in opposito puncto solis non est
Luna opposito p[ro]p[ri]e sub Eclipsa sicut sol sed plenius h[ic] oppositioris
declinans ad Boream vel Austrum euitat umbram terre Cum aut Luna
Assignat causam Eclipsis solis nimirum cu Luna exsit in Capite vel
in cauda Draconis vel p[ro]p[ri]e metas coniungit soli hincq[ue] int[er]ponit inter
Solem et aspectum nostrum et exinde Lumen eius subtrahit ab oculis
nostris. Fit aut Eclipsis solis in Nouilunio tantu vel prope negl[ig]i
in quolibet nouilunio sed duntaxat q[ua]ndo Luna h[ic] coniunctionis in cau
da aut capite Draconis vel prope sient Nota Primo Luna Eclipsam
posse in tota vniuersa terra fieri nam solis aut in vno tantum Ch
mate q[uia] solis Eclipsis pendet ex aspectu n[ost]ro q[uod] diuersus e pro diuersi
tate Climatum. Nota Vdo Astra supra Solem posita no possent causare
Eclipsam solis non enim mediat inter Solem et aspectum nostrum ne
ipsa quoq[ue] patiant Eclipsam q[uia] umbra terre ibi non p[er]tingit sed in
micronem sensim attenuata consumit in medio Nota Tercio Mercurium
et Venerem no posse causare solis Eclipsam duntaxat p[ar]ui corporis respe
ctu solis Ex predictis Infert p[ro]modi Condany infert Eclipsam
solis in Passione Christi non fuisse miralem R[ati]o Prima q[uia] in plenilunio
accederat R[ati]o Vda q[uia] fuit 3 horay q[uod] Eclipsi solis non competat R[ati]o
q[uia] fuit in vniuersa terra Vnde Dionysius Areopagita cum es h[ic] Heliopt
Aegypti urbe esset Sole delinquit ac terra tremante exclamasse fester
Aut Deus n[ost]r[u]m pat[ri]s aut mundi machina dissipabit. Hec p[ro]p[ri]e
breuitate in Synodum Joannis de Sacro Bosco dicta suffi
ciant

Sphæricæ Emendationis Finis imp[er]at[ur] est Jo. Hardy
Deo soli Laus et Gloria in sæcula
sæculorum Amen.